

Adaptació dels ensenyaments de Biblioteconomia i Documentació a l'Espai Europeu de l'Educació Superior

IX Jornades Catalanes d'Informació i Documentació

Barcelona, 25-26 de novembre de 2004

Assumpció Estivill

Coordinadora del Proyecto de diseño de plan de estudios y título de grado en Información y Documentación (ANECA)

Facultat de Biblioteconomia i Documentació, Universitat de Barcelona

Sumari

- 1 El procés de construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES).
- 2 Espanya en el procés de construcció de l'EEES.
- 3 Proposta de titulació en Informació i Documentació.
  - 3.1 Situació dels estudis a Europa.
  - 3.2 Situació dels estudis a Espanya: l'accés als programes i la inserció laboral.
  - 3.3 Perfils i competències professionals del títol de grau en Informació i Documentació.
  - 3.4 Proposta d'estructura i continguts de la titulació Informació i Documentació.
- 4 Posada en marxa de la nova titulació.

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

2

1 El procés de construcció de l'EEES

- Declaració de la Sorbona (maig de 1998).
- Declaració de Bolonya (juny de 1999).
  - Adopció d'un sistema de titulacions fàcilment comprensible i comparable que contempli un suplement al títol –ja desenvolupat.
  - Adopció d'una estructura de titulacions basada en dos cicles –un de grau i un de postgrau. El títol de grau ha de preparar per al mercat laboral.
  - Implantació d'un sistema de crèdits comú –com ara l'European Credit Transfer System (ECTS).
  - Promoció de la mobilitat dels estudiants, el professorat, els investigadors i el personal d'administració.

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

3

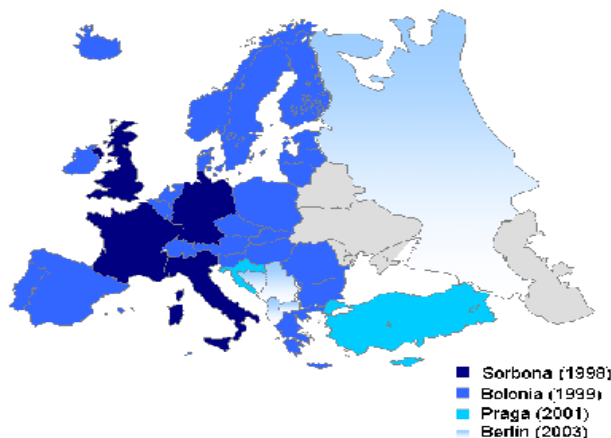
1 El procés de construcció de l'EEES

- Declaració de Bolonya (juny de 1999).
  - Promoció de la cooperació europea en l'establiment de mesures que assegurin la qualitat.
  - Promoció de la dimensió europea de l'educació superior amb la finalitat d'arribar a acords en aspectes com ara el desenvolupament de plans d'estudis, la cooperació interinstitucional, i els programes integrats d'estudi, formació i investigació.
- Comunicat de Praga (maig de 2001).
- Comunicat de Berlín (setembre de 2003).
- Bergen, Noruega (maig de 2005): propera reunió de ministres europeus de educació superior.

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

4

1 El procés de construcció de l'EEES

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

5

1 El procés de construcció de l'EEES

- El paper de les universitats i de la Comissió Europea:
  - European University Association (+ de 700 membres en 45 països europeus).
    - Convenció de Salamanca (març de 2001).
    - Convenció de Graz (maig de 2003).
  - Comissió Europea
    - Tuning Project: *Tuning educational structures in Europe* (<http://odur.let.rug.nl/TuningProject/index.htm>).
    - Erasmus World.
- Resultats:
  - Informes i documents fonamentals per al coneixement de l'educació universitària i la investigació en l'àmbit europeu.
  - Promoció de programes d'intercanvi i de titulacions impartides per universitats de diversos països.

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

6

2 Espanya en el procés de construcció de l'EEES

- Llei orgànica d'universitats (LOU):
  - Preàmbul: integrar el sistema universitari espanyol a l'EEES; impulsar la mobilitat dels estudiants, el professorat i els investigadors; assumir el compromís de l'Estat en el finançament de programes per promoure la integració de les universitats en el nou entorn.
  - Títol XIII: adopció del sistema de crèdits que es determini; inclusió del suplement europeu en els títols oficials; condicions per habilitar i contractar professorat universitari dels estats de la Unió Europea.
  - Creació d'una agència d'acreditació i avaluació. L'Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA) va ser creada el juliol de 2002.

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

7

2 Espanya en el procés de construcció de l'EEES

- *La integración del sistema universitario español en el espacio europeo de enseñanza superior* (febrer de 2003).
  - Implantació del sistema europeu de crèdits.
  - Adaptació dels ensenyament i títols universitaris a una estructura de dos nivells –el grau i el postgrau.
  - Suplement europeu al títol.
  - Acreditació acadèmica i qualitat.
- R.D. d'1 de agost de 2003: Procediment per a la expedició del Suplement Europeu al Títol.
- R.D. de 5 de setembre de 2003: Sistema europeu de crèdits i sistema de qualificacions en les titulacions universitàries oficials.

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

8

2 Espanya en el procés de construcció de l'EEES

- *Proyecto de R.D. por el que se establece la estructura de las enseñanzas universitarias y se regulan los estudios universitarios oficiales de grado* (setembre de 2004).
  - Entre 180-240 crèdits, 50-75% de troncalitat.
  - Orientació al mercat laboral.
- *Proyecto de R.D. por el que se regulan los estudios universitarios oficiales de postgrado* (octubre de 2004).
  - Especialització en la formació acadèmica, professional o investigadora.
  - El postgrau integra els títols de màster i doctor.
  - Programes de màster: mínim de 60 crèdits.
  - Admissió a programes de doctorat: mínim de 300 crèdits dels estudis de grau i postgrau (oficial).

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

9

2 Espanya en el procés de construcció de l'EEES

- Convocatòries de l'ANECA per a la proposta de titulacions de grau adaptades a l'EEES.
  - Participació de 56 titulacions en tres convocatòries.
  - Definició d'un modelo per a la proposta de titulacions:
    - Anàlisi de la situació dels estudis a Europa.
    - Model d'estudis europeu seleccionat.
    - Places ofertades per cada universitat i demanda del títol.
    - Inserció laboral dels titulats (darrer quinquenni).
    - Perfils professionals dels titulats.
    - Valoració de les competències transversals (genèriques).
    - Definició i valoració de les competències específiques de formació disciplinar i professional.
    - Classificació de les competències d'acord amb els perfils professionals.

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

10

2 Espanya en el procés de construcció de l'EEES

- Convocatòries de l'ANECA per a la proposta de titulacions de grau adaptades a l'EEES.
  - Definició d'un model per a la proposta de titulacions:
    - Validació de les competències pels col·lectius professionals.
    - Definició dels objectius de la titulació.
    - Estructura general del títol: continguts comuns obligatoris i continguts instrumentals obligatoris; nivell i profunditat de coneixements i competències; % de troncalitat, optativitat i continguts propis de la Universitat.
    - Distribució en hores de treball de l'estudiant dels continguts anteriors i assignació de crèdits europeus segons l'opció escollida (180 o 240 crèdits).
    - Criteris i indicadors del procés d'avaluació considerats rellevants per garantir la qualitat de la titulació.

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

11

3 Proposta de titulació en Informació i Documentació (I i D)

- Proposta de titulació en Informació i Documentació:**
- Elaborada en el marc de la primera convocatòria de l'ANECA amb la participació de totes les universitats espanyoles que imparteixen les titulacions de Biblioteconomia i Documentació i de Documentació:

U. Autònoma de Barcelona	U. de Múrcia
U. Carlos III de Madrid	U. de València (Estudi General)
U. Complutense de Madrid	U. de Salamanca
U. d'Alcalà	U. de Saragossa
U. de Barcelona (coordinació)	U. de Vïc
U. de Granada	U. d'Extremadura
U. de La Corunya	U. Oberta de Catalunya
U. de León	U. Politècnica de València

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

12

3 Proposta de titulació en I i D

3.1 Situació dels estudis a Europa

- Diversitat de tradicions, enfocaments i models.
- Desenvolupament:
  - Principalment als anys 60.
  - Leipzig (1914), Barcelona (1915), Ginebra (1918).
  - University College London (1919).
  - Alguns països han formalitzat els estudis recentment: Espanya el 1982, Suïssa a principis dels anys 90, Àustria el 1997.
  - Alguns països no tenen programes formals, però ofereixen assignatures en altres programes o cursos de postgrau.
- Enfocaments: acadèmic o professional.
- Contingut dels programes:
  - BiD; BiD i Arxivística / Gestió de la documentació a les organitzacions; BiD i Comunicació; Documentació i Informàtica; Documentació a l'empresa.

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

13

3 Proposta de titulació en I i D

3.1 Situació dels estudis a Europa

Models existents per a l'articulació del grau i el postgrau (Boekhorst, Mackenzie Owen):

- Accés a un màster en BiD amb una titulació de grau en la mateixa àrea (Dinamarca, Espanya, Itàlia, Països Baixos).
- Accés a un màster en BiD amb una titulació de grau en una altra àrea (Regne Unit).
- Programes de màster en BiD oberts a alumnes d'altres titulacions de grau —prèvia una avaluació o limitats a algunes titulacions (Dinamarca, Itàlia i la part flamenca de Bèlgica).
- Programes de màster en BiD oberts a alumnes d'altres titulacions de grau després de superar uns complements de formació (Espanya i els Països Baixos).
- Programes de màster en BiD oberts a alumnes amb un primer nivell d'orientació professional en la mateixa àrea en una universitat de ciències aplicades després de superar uns complements de formació (Països Baixos).

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

14

3 Proposta de titulació en I i D

3.1 Situació dels estudis a Europa

Adaptació a l'EEES:

- Scuola Speciale per Archivisti e Bibliotecari, Università degli Studi di Roma:
  - 2003-2004: laurea de primer nivell de 180 crèdits en "Scienze archivistiche e librarie",
  - Laurea de segon nivell en Arxivística i Biblioteconomia de 120 crèdits.
- Faculty of Journalism, Library and Information Science, Oslo University College:
  - 2002-2003: Bachelor (180 crèdits), Màster (120 crèdits).
- Royal School of Library and Information Science, Dinamarca:
  - Bachelor (180 crèdits) + 1 semestre = Librarian.
  - Màster (120 crèdits).

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

15

3 Proposta de titulació en I i D

3.1 Situació dels estudis a Europa

Adaptació a l'EEES:

- Fachbereich Information und Kommunikation, Fachhochschule der Medien (Stuttgart):
  - Bachelor (7 semestres, 210 crèdits): Bibliotheks- und Medienmanagement i Informationsdesign.
  - Màster (3 semestres, 90 crèdits): Bibliotheks- und Medienmanagement i Informationswirtschaft.
- Països Baixos:
  - Bachelor de 180 crèdits d'orientació acadèmica en les universitats tradicionals i Bachelor de 240 crèdits en les universitats de ciències aplicades.
- Regne Unit:
  - Bachelor de 3 anys a Anglaterra i el País de Gal·les.
  - Bachelor de 4 anys a Escòcia.
  - Màster: ca. 1 any complet + una tesi.

Jornades Catalanes d'Informació i Documentació -- 25-26 de novembre de 2004

16

3 Proposta de titulació en I i D

3.2 Accés i inserció laboral dels titulats

Accés:

- Descens generalitzat de l'accés a la diplomatura en BiD.
Causes:
  - Diversificació de l'oferta universitària.
  - Descens de la població en edat universitària.
  - ¿Desinterès per les titulacions de grau mig?
  - Saturació del mercat laboral en algunes àrees geogràfiques.
  - Posada en marxa dels cicles formatius de grau superior.
- L'accés a la llicenciatura es manté i, en alguns casos, augmenta.
- En tots dos casos es tracta de titulacions minoritàries, amb un nombre reduït d'alumnes, però en comparació amb altres titulacions la situació era prou positiva ara fa un any.

3 Proposta de titulació en I i D

3.2 Accés i inserció laboral dels titulats

Inserció laboral:

- Situació favorable: la taxa d'inserció laboral és alta. Els titulats troben feina relacionada amb els estudis en un termini breu, fins i tot abans d'acabar la carrera.
- Les fonts de treball estan diversificades. Un percentatge important de titulats troba feina en el sector privat.
- Alt nivell de satisfacció dels titulats amb la seva formació.
- Aspectes negatius:
  - La inserció laboral no està distribuïda de manera uniforme.
  - Precarietat: contractes eventuais, mobilitat alta, sous inferiors als que corresponen a les tasques realitzades, beques que s'allarguen més enllà del període de formació.
  - Cert desconeixement i manca de prestigi de la titulació entre els empleadors del sector privat.

3 Proposta de titulació en I i D

3.3 Perfils i competències professionals

Definició d'un perfil professional únic:

- Projecte de R.D.:
  - Primer cicle = ensenyaments bàsics i de formació general + ensenyaments orientats a la preparació per a l'exercici d'activitats professionals.
  - El títol de grau no incorpora especialitzacions, que es reserven per a les titulacions de postgrau.
- Centres que imparteixen la titulació:
  - El títol de grau ha de proporcionar a l'alumne coneixements, aptituds i destreses que li aportin una formació bàsica sòlida —teòrica i pràctica—, i que li permetin la seva aplicació a diversos àmbits → Professional generalista i versàtil que pugui treballar en diversos entorns en un nivell professional inicial.
- Comportament del mercat laboral.

3 Proposta de titulació en I i D

3.3 Perfils i competències professionals

Orientacions professionals:

- Biblioteques generals (nacionals, públiques, universitàries, de centres de ensenyament primari i secundari, etc.).
- Biblioteques especialitzades i centres de documentació de l'Administració pública, d'empreses, de mitjans de comunicació, d'editorials i de llibreries, de consultories legals, d'informàtica i de tecnologies, de serveis bibliogràfics i documentals, etc.
- Arxius nacionals, arxius d'institucions i organismes de l'Administració pública i arxius privats (eclesiàstics, d'empresa i d'altres organismes).
- Empreses de creació i difusió de bases de dades, de creació de sistemes d'emmagatzematge i recuperació de la informació, sistemes d'informació, portals d'Internet, empreses de creació de continguts editorials, etc.

3 Proposta de titulació en I i D

3.3 Perfils i competències professionals

Competències professionals (*Euroguide LIS*):

- Interacció amb els productors, usuaris i clients de la informació.
- Coneixement de l'entorn professional.
- Coneixement del marc jurídic i administratiu nacional i internacional.
- Identificació, autenticació i avaluació de recursos d'informació.
- Gestió de col·leccions i fons.
- Conservació i tractament físic de documents.
- Anàlisi i representació de la informació.
- Organització i emmagatzematge de la informació.
- Cerca i recuperació de la informació.
- Elaboració i difusió de la informació.

3 Proposta de titulació en I i D

3.3 Perfils i competències professionals

Competències professionals (*Euroguide LIS*):

- Tecnologies de la informació: Informàtica.
- Tecnologies de la informació: Telecomunicacions.
- Tècniques de producció i edició.
- Tècniques de gestió administrativa.
- Tècniques de màrqueting.
- Tècniques comercials.
- Tècniques d'adquisició.
- Tècniques de gestió microeconòmica.
- Tècniques d'instal·lació, condicionament i equipament.
- Tècniques de planificació i gestió de processos.
- Tècniques de diagnòstic i d'avaluació.
- Tècniques de gestió de recursos humans.
- Tècniques de formació.

3 Proposta de titulació en I i D

3.3 Perfils i competències professionals

Competències transversals (proporcionades per l'ANECA i derivades del projecte *Tuning*):

- *Instrumentals*: Capacitat d'anàlisi i de síntesis; Capacitat d'organització i de planificació; Comunicació oral i escrita en la llengua nativa; Coneixement d'una llengua estrangera; Coneixements d'informàtica; Capacitat de gestió de la informació; Resolució de problemes; Presa de decisions.
- *Personals*: Treball en equip; Treball en equips interdisciplinars; Treball en un context internacional; Habilitats en les relacions interpersonals; Reconeixement de la diversitat i la multiculturalitat; Raonament crític; Compromís ètic.
- *Sistèmiques*: Aprenentatge autònom; Adaptació a noves situacions; Creativitat; Lideratge; Coneixement d'altres cultures i costums; Iniciativa i esperit emprenedor; Motivació per la qualitat; Sensibilitat cap a temes medioambientals.

3 Proposta de titulació en I i D

3.3 Perfils i competències professionals

Avaluació de les competències professionals segons l'escala següent:

- 1: "Sensibilització": es coneix l'existència dels elements d'una funció determinada i es domina el vocabulari per identificar els problemes.
- 2: "Coneixement de les pràctiques": és el primer nivell professional. El subjecte fa anar les eines bàsiques i es capaç de fer determinats treballs tècnics.
- 3: "Domini de les eines": es controlen les distintes tècniques i s'està capacitat per al desenvolupament de noves eines.
- 4: "Domini metodològic": es té la capacitat de planificar estratègicament i concebre eines i productes nous.

3 Proposta de titulació en I i D

3.3 Perfils i competències professionals

Avaluació de les competències transversals i professionals per part dels col·lectius següents:

- Universitats.
- Associacions, col·legis professionals i empleadors:
  - Qüestionari enviat a 16 associacions.
  - Reunió amb associacions (FESABID, SEDIC, ANABAD, COBDC, AAC, Coordinadora de Asociaciones de Archiveros, ACAL).
  - Reunió amb empleadors.
  - Informes de FESABID i SEDIC.
  - Document de les associacions d'arxivers.
- Titulats recents:
  - Grups de discussió amb titulats (universitats d'Alcalà, Barcelona, Carlos III, Complutense, Extremadura, Granada, Oberta de Catalunya, Politècnica de València i Salamanca) – Metodologia i procediments comuns.

3 Proposta de titulació en I i D

3.4 Estructura i continguts de la titulació

Línies generals de la titulació Informació i Documentació:

- Integra les dues titulacions actuals.
- Nou nom de la titulació: **Informació i Documentació**
  - Pèrdua de la referència a biblioteques.
  - Nom genèric que pretén englobar els professionals que treballen en biblioteques, centres de documentació i arxius o com a gestors de continguts, ja que tots ells comparteixen uns mateixos principis d'organització i de recuperació de la informació i la documentació, i de servei a l'usuari.
  - Entronca amb la tradició establerta per una sèrie de organismes nacionals i internacionals —FID, CINDOC, SEDIC, SOCADI, etc.).

3 Proposta de titulació en I i D

3.4 Estructura i continguts de la titulació

Estructura de la titulació:

- Nombre total de crèdits: **240**
  - Crèdits troncal: 156 (65%)
  - Crèdits obligatoris: 24-36 (10-15% com a mínim)
  - Crèdits optatius: 48-60 (20-25% com a màxim)
- Arguments a favor de 240 crèdits:
  - Garantir el nivell de competències transversals i específiques:
    - Introducció de matèries sobre gestió d'unitats i serveis d'informació.
    - Ampliació de continguts teòrics i pràctics sobre Gestió tècnica de documents d'arxiu, Tecnologies de la informació i Tècniques d'investigació i Estadística.
    - Introducció d'assignatures obligatòries i optatives que potenciïn les competències transversals.
  - Actualment són molts els diplomats que opten per continuar els estudis de la llicenciatura.

3 Proposta de titulació en I i D

3.4 Estructura i continguts de la titulació

Síntesi dels objectius de la titulació:

- Formar professionals capaços de seleccionar, gestionar, organitzar i preservar la documentació i la informació perquè pugui ser utilitzada per tercers independentment del lloc on estigui dipositada o del seu format i suport. El titulat treballa en qualsevol tipus de biblioteques, centres de documentació i d'informació i arxius, i com a gestor de continguts.

Fonts utilitzades per establir els continguts:

- Competències definides a l'*Euroguide LIS*.
- IFLA. *Guidelines for professional library/information educational programs – 2000*.
- Society of American Archivists. *Guidelines for a graduate program in archival studies*. 1994.
- Experiència de les universitats que imparteixen els programes actuals.

3 Proposta de titulació en I i D

3.4 Estructura i continguts de la titulació

Continguts comuns obligatoris (troncalitat):

- Volen donar la formació bàsica per al treball en biblioteques, arxius i centres de documentació, i com a gestor de continguts en qualsevol tipus d'organització en un primer nivell de competència professional. Això significa:
  - Dominar els fonaments teòrics de cada una de les competències.
  - Conèixer les pràctiques i l'ús de les eines bàsiques.
  - Estar capacitat per a treballs tècnics en les orientacions professionals identificades.

Continguts obligatoris de les universitats i optativitat

- Reforcen algunes de les competències necessàries en les orientacions professionals definides fins a aconseguir un nivell de competència 3. Això significa:
  - Dominar les eines i controlar les distintes tècniques.
  - Estar capacitat per al desenvolupament de noves eines.

3 Proposta de titulació en I i D

3.4 Estructura i continguts de la titulació

Característiques de la proposta de troncalitat:

- S'han eliminat els noms de disciplines de les matèries: s'ha optat per designacions tècniques o instrumentals.
- Matèries harmonitzades —excepte Representació i recuperació de la informació i Gestió tècnica de documents d'arxiu, en les quals s'han dissenyat matèries separades per als documents bibliogràfics i els d'arxiu.
- En la troncalitat s'han definit continguts de formació disciplinar i professional, però també s'inclouen continguts instrumentals —com la Estadística i alguns aspectes de les Tecnologies de la informació.

3 Proposta de titulació en I i D

3.4 Estructura i continguts de la titulació

Proposta de continguts comuns obligatoris:

- Documents, unitats i sistemes d'informació. *12 crèdits.*
- Planificació, organització i avaluació d'unitats d'informació. *24 crèdits.*
- Fonts d'informació. *12 crèdits.*
- Representació i recuperació de la informació. *36 crèdits.*
- Gestió tècnica de documents d'arxiu. *18 crèdits.*
- Tecnologies de la informació i edició digital. *24 crèdits.*
- Fonaments i metodologies de la investigació. Estudis mètrics d'informació. *18 crèdits.*
- Practicum. *12 crèdits.*

Total: 156 crèdits (65% de 240 crèdits)

3 Proposta de titulació en I i D

3.4 Estructura i continguts de la titulació

Exemple de definició d'una matèria troncal:

1. Documents, unitats i sistemes d'informació. 12 crèdits.

Naturalesa de la informació. Concepte i evolució dels documents. Naturalesa i evolució dels arxius, les biblioteques i els centres i serveis de documentació. Desenvolupament històric i estat actual de la disciplina. Legislació i polítiques nacionals i internacionals. Aspectes culturals, socials, econòmics i legals de la producció i l'ús de la informació documental. Deontologia i perfil del professional de la Informació i la Documentació.

Competències:

- Interacció amb els usuaris i clients de la informació (nivell 1).
- Coneixement de l'entorn professional de la informació i la documentació (nivell 3).
- Coneixement del marc jurídic i administratiu de la gestió de la informació (nivell 2).

4 Posada en marxa de la nova titulació

- 2010: EEES en ple funcionament. El 2007 és l'últim any per a l'inici de les titulacions adaptades a l'EEES.
- Realitzacions:
  - Document marc sobre la integració del sistema universitari espanyol a l'EEES.
  - Disposicions legals sobre el suplement europeu al títol i l'adopció del sistema europeu de crèdits i el sistema de qualificacions.
  - Projecte de R.D. que estableix l'estructura dels ensenyaments universitaris i regula els estudis universitaris oficials de grau.
  - Projecte de R.D. que regula els estudis universitaris oficials de postgrau.
  - Publicació fins ara de 10 llibres blancs de titulacions.

4 Posada en marxa de la nova titulació

- Assumptes pendents:
  - Aprovació dels R.D. de grau i postgrau.
  - Directrius generals comunes dels títols de grau.
  - Catàleg dels títols oficials de grau.
  - Directrius generals pròpies de cada títol de grau.

4 Posada en marcha de la nova titulació

– La tasca de les universitats:

- Continuar el treball de definició de competències transversals i específiques, i explorar la metodologia necessària perquè els alumnes adquireixin aquestes competències.
- Aplicar el crèdit europeu i experimentar amb la metodologia orientada a l'aprenentatge de l'alumne.
- Preparar propostes de títols de grau una vegada s'hagin publicat les directrius generals de cada titulació.
  - Les competències han de ser, una vegada més, l'eix rector.
  - S'han de continuar els contactes amb el món professional.
  - S'ha de prestar atenció al mercat laboral de l'entorn pròxim.
- Preparar propostes de títols de postgrau una vegada s'hagi publicat el decret de postgrau.

L'experiència positiva de la proposta de titulació de grau és un bon punt de partida per continuar el treball iniciat.

4 Posada en marcha de la nova titulació

*Título de grado en Información
y Documentación (Madrid:
ANECA, 2004)*

*[http://www.aneca.es/modal_eval/docs/
conver_biblio.pdf](http://www.aneca.es/modal_eval/docs/conver_biblio.pdf)*

